

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta 1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tiskarni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Iz Toplice) pri Novem mestu se nam piše: Soteške Toplice, lastnina kneza Auersperga, edina zdravilna kopel na Kranjskem, katere voda ima gorkote 30° R. in se pridno obiskuje od ljudstva iz bližnjih krajev, so med svetom gotovo še malo znane; kajti tujcev ne pride mnogo tu sem, dasiravno je kopel zelo koristna zlasti za trganje po udih in za ne še popolnem ozdravljene rane. Pravijo, da je za te bolezni, podagro in revmatizem boljša nego krapinska na Hrvatskem.

Ako dobimo kedaj zelo zaželeno doljenjsko železno cesto, potem bodo tudi soteške Toplice zadobile svojo veljavo, in marsikaj se bode še pripravilo, kar zdaj še pogrešamo. Zdaj, seveda, je pot iz Ljubljane čez Žužemberk ali Novo mesto, ali pa od železniške postaje na Vidmu jako dolg in dolgočasen, in železi je, da bi se uže zdaj ceste čez Žužemberk in od Novogamesta do Toplice spravile v boljši stan, da bi se človeku pri vožnji drohje tako ne pretresovalo, železi je tudi, da bi Novomeška pošta za vožnjo v Toplice napravila si bolj pripraven voz, in da bi se za nedelje in praznike napravil prostoren omnibus.

Kraj je tukaj nekoliko samotni, ali zrak je jako dober, in bližnji lepo zaraščeni gozd je za sprehajališče kaj ugoden, tudi stanovanje, postrežba, hrana in pijača je izvrstna; zlasti pri kopelskem podvzetniku in cena je okolščinam primerna.

— (Iz Senožec) 12. jul. se nam piše: Včeraj dopoludne ob devetih se je vršila vo-

litev starešinstva tukajšne občine. — Voljeni so bili z veliko večino glasov in sicer za župana g. Josip Piano, c. kr. poštar in posestnik, obče znan liberalni narodnjak in za svetovalca gospoda Franjo Mahorčič in Ivan Meden, tudi oba liberalna narodnjaka. — „Večni župan Zelen“, klerikalni kričač nij dobil nijednega glasu ter veličansk o propal.

— (Posojila iz kranjskega deželnega fonda za plače ljudskim učiteljem), kar se jih je do zdaj splačalo znašajo 64. 616 gold. 67 kr. in sicer za te okraje od 1. oktobra 1873: Postojna 7613 gld., Kočevje 8142 gold. 50 kr., Kamenik 5934 gold. 25 kr., — od 1. novembra 1873: Krško 6334 gold., Kranj 6637 gold., ljubljanska okolica 7255 gold., Litija 3627 gold., Logatec-Planina 4708 gold., Radovljica 5103 gold., Novomesto 4978 gold., Črnomelj 4183 gold. — Razen 500 gold. za Postojno v prejšnjem letu in 371 gold. za Brdo v febr. 1874 so se prva posojila iskala v marcu za Kranj, Kamenik, Črnomelj; v aprilu za Postojno, Kočevje, ljubljansko okolico, Logatec-Planino, Radovljico, Novomesto; v maju za Krško in Litijo. — Plačila so dozaj do incl. julija. — Upajmo, da se odslej plačevanje redneje vršiti more, kar se tudi obeta.

— (Bohuslav vitez Widman) je imenovan za voditelja (Leiter) kranjske deželne vlade, ne pa za predsednika. Bilo bi proti birokratični šegi, ko bi navadni namestniški svetovalec precej predsednik postal, ter tako storil naenkrat dva koraka

naprej. Widman je bil poprej okrajni glavar in je še precej mlad mož, mej starimi birokrati — homo novus. Njegova žena je hči znanega bivšega državnega poslanca in velicega špekulanta Skene. Čujemo, da se naši domači birokrati strašno jeze, da nij nobeden izmej njih, ki so bolj zaslužni, postal deželni načelnik. Imajo nekoliko prav!

— (Na mesto dr. Bleiweisa), ki je na očeh bolan, je vstopil v deželni odbor njegov namestnik kanonik Kramar.

— (Grof Chorinsky,) krški okrajni glavar pride za vladnega svetovalca v Ljubljano.

— (Iz Celja) se nam piše: Bistra Savina, i srebrn trak Savinjske doline, ljubeznjiva sestra gorenjske Savice, zvesta pridružnica mogočne Save, slovi, če tudi manj kakor res zasluži, po svetu zarad svoje zdravilne moči in posebno pripravnosti za kopel. Smelo smejemo reči, da nij reke v Avstriji, morda tudi v celej Evropi ne, ki bi bila tako prijetna, polna zdravilne moči, in za kopel navlašč ustvarjena kakor Savina. Zato je pa tudi precej znatno število tujcev privabila, ki se nje poslužujejo, eni da bi si zopet zdravje pridobili, ali barem poboljšali, drugi da se ohlade in prehude vročine obranijo. Z dobro vestjo priporočamo tedaj vsem posebno pa svojim rojakom Celje in kopanje v Savini, ter smo si svesti, da se ne bo nikdo kesal, kdor sem pride.

Glede narodnosti nam je samo politična oblast v javnosti nekoliko pravična, ker edina ima pod nemškim tudi slovenski napis. Vse druge uradnije, posebno pa sodnijske imajo zvonaj in znotraj samo in izključljivo nemške napise, kakor bi bili v Hanovru ali Frankobrodu; ubogi kmet, če tudi čitati zna, si ne ve pomoči in ne more nič najti kadar pride v mesto k raznim oblastnijm in njih oddelkom.

— (Iz Brežic) se nam včeraj piše, da je poslanec Janežič svoj mandat za deželni zbor odložil. Treba bode torej nove volitve.

— (Preuzvišeni škof Štrosmayer) se je potovaje v slatinske toplice na potu

mudil v Zagrebu. Zdaj je menda uže v Slatini.

— (Poštni škandali.) V Mariboru na pošto dano pismo s kaligrafično lepo pisano adresno, „v Krškem, na Dolenjskem“ je romalo preko Križevca, Karlovca, po vojaški granici in še po drugih poštah predno je adresatu v roko prišlo. Dokaz imamo v roci. Taki škandali se gode, ker slovenske poštne uradnike gonijo iz dežele v Bukovino tja, nam pa pošiljajo Nemce jezikovne ničevdce.

— (Baron Pino) dozdej deželni predsednik v Bukovini pride za deželnega namestnika v Trst. Ceschi je v pokoj dejan.

— (Iz Svetinj) se nam piše: Poročal sem Vam, da je Mihalovska občina ustrojila siromaško kaso, v katero so se obvezali početkom plačevati samo občinski odborniki, in Vi ste to spoznali za dobro in posnemanja vredno. Javiti Vam moram denes kasnejši pristop vseh posestnikov naše občine, razen nazadnjaške stranke, obstoječe iz 4 celih udov. Storili smo to, da se spolni deželna postava, razglašena 19. avgusta 1873, ter zato, da se revežem po mogočnosti pomaga. Storili smo to po izgledu mestnih občin, kjer so omikani ljudje beračenje od hiše do hiše uže davno odpravili. Pa zakaj ne bi, saj vsi vemo, da so pod beraško obleko čestokrat razne hudobije skrite. Kolikokrat so berači okrali samotne hiše in kolikokrat nijso znosili od otrok, samih doma, reči več ali manj vredne. Koliko nije šlo potepuhov od hiše do hiše, kateri bi se lahko sami hranili, ko bi ne bili lenuhi. Ali beračenje jim je bolj dopalo, kakor teško delo. Moliti res nije velika težava! Poznal sem berača blizu nekega velikega mesta, kateri je vsak dan črez goldinar pri krčmarji pustil, kakor je krčmar sam povedal, ter ga imel za najboljšega gosta, ko sem jaz več let po šolskih klopih hlače tregal, po svršetku za svoj poklic potrebnih šol pa tačas od početka v javni službi dobival manjšo plačo na dan. — Vsak pameten človek tedaj vidi, da je beračenje od hiše do hiše delavnim ljudem na veliko kvar, in le nazadnjaki so dan denes za beračenje

kakor poprek proti vsem pametnim naredbam novejšega časa.

— (V Slatino) je šel te dni iz Rima skozi Gorico zadarski škof.

— (Slovensko politično „Narodno društvo“) v Ljubljani je dobilo včeraj svoj pravila od vlade potrjena nazaj, t. j. ustanovljenje društva se „ne prepoveduje“.

— (Iz Logatca) se nam piše: Moric Hribar, poštar in župan v spodnjem Logatci je danes 10. jul. ob 5. uri popoldne po dolgi bolezni umrl. Pokojni je bil rojen Kranjec, je prišel pred kakimi 9 leti kot poštni ekspeditor k c. kr. poštnemu uradu Logatec, čez nekoliko let potem poštar postal in si v kratkem času s svojim poštenjem toliko časti in zaupanja pridobil, da ga je županija spodnjega Logatca pred enim letom kot župana izvolila. Po umrlem žalujoči mu izrekamo: bodi mu zemljica lahka!

— (Pred državnim sodiščem na Dunaji) je bilo 9. julija obravnavanje o pravdi posestnika Ivana Poharja iz Polič na Gorenjskem proti grofu Thurnu zavoljo škode, katere so Poharju naredili zajci iz revirja zajčjega lova, ki ga ima grof Thurn. Šlo je o tem, ali je politična ali redna sodnija v tej stvari kompetentna soditi. Zastopnik tožiteljev, znani naš rojak dr. Pogačnik na Dunaji kakor tudi vladni zastopnik dr. vitez Schmerling sta bila za to, da se stvar izroči rednim sodnijskim oblastim, kar se je tudi zgodilo.

— (Iz Celovca) se nam piše: Po noči od nedelje na ponedeljek bi se bila kmalu velika nesreča pripetila na železnici mej Vrbo in Porečjem. Trčila bi bila namreč kmalu poštni vlak, ki je prišel od Beljaka in tovorni vlak, ki je imel pot od Celovca. Nevihta je bila huda in telegrafična zveza prenehana. Voditeljema obeh vlakov se ima zahvaliti, da nij došlo do strašne nesreče. — V glinški dolini na Koroškem je prešli teden hudournno vreme vse pokončalo. Polje je uničeno, hiše tu in tam posute, pota strašno razdejana in tudi nekoliko ljudij se pogreša. Nesreča je nepopisljiva in hitre pomoči je treba. Tudi v drugih dolinah Koroške je

viharno vreme zadnjih dni mnogo škodovalo. — Celovške srednje šole se bodo končale 30. t. m. Pismeno skušnjo zrelosti so dijaci uže prestali. Ustna se prične na realki koncem julija in na gimnaziji pričetkom avgusta. Na realki baje nij skušnje zrelosti iz slovenščine, kar je gotovo jako čudno, mej tem ko se povsod znanje slovenščine zahteva.

— (Iz Loža) se farovškemu listu piše da so oblasti tam záprle necega frančiškana in njegovega slugo, ki sta beračila pri ubogem ljudstvu za svoj kloster. Rečeni list se huduje nad tem; mi pa pravimo: Prav je tako! Dan denes mora vsak delati kdor hoče jesti. Potepuhi naj se zapro ali v ječe ali v prisilne delavnice, vse eno če hodijo v kuti ali v cunjah okolo, delavne ljudi nadlegovat. Osobito menihom dan denes nij nič treba v kloštrih trebuchov rediti in lenobo pasti. Naj gredo „duše past“, saj klerikalstvo toži, kako duhovnov manjka. Delavnega, dobrega in ljubeznjivega duhovnika, ki za svoj sv. poklic skrbi, a ne ščuje na politične protivnike, bode ljudstvo povsod rado dobro plačalo, kolikor more. Lenuških in postopaških meniških beračev pa nam nij nič treba.

— (Iz Slovenske Bistrice) se nam piše 13. julija: V vinogradih je začetkom tega meseca odcvelo. Imeli smo mej cvetjem večkrat solnčni dež in kar je o tem času cvelo, bilo je osmojeno ter se zdaj osiplje. Vendar je še ostalo dosti zdravega in lepega grozdja in če ostane še dalj časa taká vročina, kakoršna je zdaj, smemo v kvantitěti in kvalitěti dobro vinsko letino pričakati. Tudi s poljskimi pridelki smo prav zadovoljni. Ječmen in reš se je po večjem že požel, zrna je dosti in čvrstega, zlasti pšenica, ki bode kmalu dozorela, ima težko klasovje. Te dni je kazal pri solnčnih vinogradih termometer opoldne v senci 34° C. v solnci pa se je vzdignil na 51° C. Vinske jagode zato hitro rasto in so ko brinove jagode debele.

— (Kmetsk boj mej nebom in zemljo.) Od Velike nedelje se nam piše 12. jul.: Da so slovenski dečki „korajžni

ljudje“, spričujejo nam mnoga „kirfanja“ in razne druge cerkvene svečanosti, pri katerih, slišavši poprej „besedo božjo“, nikdar ne zamude mej soboj katerega brata pošteno naklupati. Nedavno poskušala sta dva v Polenškej fari celo mej zemljo in nebom, kakor sence ubitih Hunceev, na črešnjevem drevesu svojo moč. Neki, najmer pozabivši sedmo zapoved, splazil se je bil na tuje drevo. Gospodar ga najde ter mu zapove nemudoma se doli pobrati. A naš fant, ne bodi len, (bržčas so mu črešnje dobro teknile) mu reče, naj on raje gori pride, da se razvidi bližje nebes, kateri boče močnejši. Gospodar močan pa razjezen (kakor včasih Ulažin „Gosp.“) spleza na drevo, kjer se oba pograbitita in mečeta tako dolgo, dokler nij „korajžni fant“ z vršiča na črno mater zemljo pal, ter si nogo zlomil. Gospodar je pa zdaj v Ptuj zaprt, ker je črešnjevemu tatovi nogo zlomil, a tat je v bolnišnici.

— (Tolovajstvo.) Iz Maribora se nam piše: V soboto 4. t. m. na večer se je šel mej spodnjo in zgornjo sv. Kunigundo domač fant v Pesnico kopat. Na potu proti domu napadejo ga trije možki iz mej katerih je bil eden še mlad dečak z nabrušeno koso v roki. Reko mu: „denar sem ali pa te prebodemo“. Eden mu začne po žepih segati. Fant močne narave, sune ga od sebe, ali v istem hipu dobi eno črez glavo, da se na tla zgrudi. Zdaj so mu preiskali žepe in so mu vzeli uro in vse denarje, katerih je bilo vsega skupaj 80 kr. Ranjenec se je še le tretji dan zavedel. Sodnija je stvar ostro v roke vzela, in se jej je tudi posrečilo vse tri zasačiti v oseh dveh hlapcev in enega fantalina. Gotovo bodo ostro kaznovani, a kaj pomaga vse to, če so postave premehke. Naj bi se napravile prisilne delavnice, da bi taki ljudje vsaj toliko zaslužili, kolikor je stroškov, da so za vselej odstranjeni.

— (Nesreča.) Iz Vidma se nam piše: 7. jul. so se v Savi kopali trije pekovski pomočniki. Mlajši utone, a nobeden izmej starejših nij korajže imel, da bi ga bil ven izlekel, oba sta se bala. Še le dva druga sta ga ven izvlekla. Drug dan se gre zopet

eden onih bojazljivih pomočnikov (doma je iz Studenca pri Ljubljani) kopat, in sam — utone.

— (Utonil.) Iz Zagorja se nam piše: Nocoj je železnišk uradnik J. pod postajo iz Save potegnil utopljenca, ki je bil uže 4 dni v vodi. Bil je sin imovitega kmeta iz Renk, kake pol ure od todi, stoprv 24 let star. Pretekli četrtek je bil privedel tu sem plav z deskami in jih i spečal, Zvečer se odpravi domov. Blizu doma bil je onkraj Save privezan čoln. Kliče nekaj časa, a ko se mu nihče ne oglasi, se razpravi in pustivši obleko takraj, plava po čoln. A reveža je najbrže prijel krč, da se je pogreznil in v valih našel svoj grob.

— (Utonil) je 10. t. m. hlapec V. Brundulja iz Dutovelj pri Sežani, kopaje se v Unci.

— (Iz Ormuža) se nam piše, da je neka 19 let stara dekla z imenom Julijana Dajčar svoje novorojeno dete v vodo vrgla, kjer se je utopilo.

— (Nasledki vraž.) Blagoslovljen ogenj je vpepelil necemu kmetu pod Sabotinom blizu Gorice vse premoženje. Kmet je pšenico mlatil, ko začne grmeti in bliskati se; on hiti v hišo in zažge po stari neumni navadi „žegnan“ ogenj preblizu zmlatene slame; veter popiha, slama se vneme in v malih urah je bila hiša v ognji. Kedaj vendar bodo opustili naši kmetje bedasto in nevarno navado sè zvonjenjem in žeguom grom in točo preganjati.

— (Požar.) V Kapli vasi pri Kameniku je 8. t. m. strela udarila v Luka Gašparlinov hlev, ubila enega konja, in zgorelo je več poslopij. Škode je nad 6000 gold. — Ob istem dnevi je treščilo v Stehaji vasi, v zatiškem okraji v klet Fr. Bregarja in sti dve kleti zgoreli; škode je 350 gold.

— (V Zagradci) na Krki je pogorelo pred včerajšnjem 12 hiš; več jih nij bilo zavarovanih. Ker je kraj reven, bode gorje tem večje.

— (Smrt na solnčarici.) Pred včerajšnjem je prej v enem tukajšnjih zavodov služeei človek prvi dan nastopil službo kondukterja pri železnici. A uže prvi je bil i

zadnji, ker solnce mej Sežano in Ljubljano tako pripekalo, da je spremljevalec vlaka dobil solnčarico (sonenstich) in naglo umrl. Piše se Bl. Bonač.

— (Samomor.) Kakor „L. Z.“ poroča si je mlada deklica Marijana Murnik iz Polič na Gorenjskem vrat prerezala in umrla. Ker je prej zmirom o nebeškem ženinu govorila, sodijo da je storila samomor iz verske blaznosti.

— (Obesil) se je v Ljubljani dobro znani posestnik Lang na svojem posestvu pri Glinici poleg Ljubljane, na kostanjevo drevo pred hišo. Dolgovi so najbrž uzrok.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Cesar se je v Išlo s pruskim cesarjem 14. t. m. sešel. Političnega pomena menda ta shod nema nobenega.

V **Pragi** so izvoljeni češki kandidati v deželni zbor z nenavadno veliko večino. Staro- in mladočehi so tukaj složno postopali proti Nemcem. Sploh so pokazali mladočehi, da jim je prva — narodna stvar. Ko bi stari ne bili tako zagriznjeni in zaslepljeni in se ne vtikal ultramontanizem, bi prepir nikoli ne bil prišel do te ostroti. — Denes je ožja volitev mej dr. Sladkovskim in njegovim protikandidatom.

V **Istri** se imata dva poslanca za deželni zbor voliti, v kmetskih občinah pazinsko-albonskega okraja 26. julija, v mestni skupini piranski pa 27. julija.

Vnanje države.

Srbski knez Milan gre meseca julija italijanskega kralja obiskat. Kakor v Parizu, na Dunaji in v Londonu bode tudi v Rimu brez posredovanja turškega poslanca sprejet, kakor vsak neodvisni vladar. Turčija seveda kisto gleda, a kaj si hoče. Ona je že tako utopljena v svoje finančne in druge homatije, da mora vesela biti, ako se svet zanjo ne briga, ne da bi ona iskala preprirov.

Mej **Rusijo** in Kitajskim žuga nastati prepir. Kitajska vlada se brani podpisati kupčijsko pogodbo z Rusijo ter je ukazala, da se ruska kupčija po Kitajskem na vsak mogoči način moti in brani.

Iz bavarske kopeli Kissingen telegraf poroča, da je nek kmetski mlad človek **streljal na kneza Bismarka**, ko se je v Saline peljal a ga nij ustrelil, nego samo na desni roki lahko ranil.

Zavratnega strelca so precej prijeli in bi ga bilo na mestu zbrano ljudstvo skoraj raztrgalo. Pri zaslišanji njegovem je povedal, da je iz Magdeburga doma. —

Knez **Bismark** je precej potem, ko ga je bil tuj človek napal, sam šel k zaprtemu napadniku, ki se Kulman piše, da bi ga izpraševal. Kulman je priznal, da je imel namen Bismarka umoriti. Izpovedal je, da ima več pomagačev a kaj natančnejšega se nij dalo iz njega spraviti. Vsi vlaki, ki so šli ta dan iz Kissinga, so se preiskavali po sumljivih osebah, a brez uspeha. V Schweinfurtu pak so zgrabili nekega duhovnega gospoda, kateri se je tamo iz Kissingena bil pripeljal in na sumu bil, da je v zvezi z napadnikom. Kulman je po svojem opravilu sodar in ud nekega katoliškega društva. V poslednjih dneh so ga baje večkrat videli v društvu katoliških duhovnikov.

Po najnovejšem telegramu je tega fanta Kulman zapeljal **duhoven** Hauthaler iz Walchsena pri Kufsteinu. Tega obdolženega farja so v Schweinfurtu uže ujeli in zaprli.

Karlisti po svoji navadi ropajo in divjajo, kakor pravi tolovaji. Pri tem pa se sklicujejo na mater božjo, v katere imenu doprinašajo svoje grozne hudobije. Neki general Lizarraga je ukazal, da se mora vsakemu, kdor ime božje, ali sv. device Marije ali svetnikov po nepotrebnem imenuje, zapre, priveže k stebru, v usta pa se mu klin vtakne; v drugič pa se mu jezik z razbeljenim železom prevrta. To je klerikalno. Ali res živimo v 19. veku?

Španjski Karlisti, s katerimi vsi naši klerikalni poboženjaci simpatizirajo, so zavratno ubili mirnega neoroženega novinarja, dopisnika „N. Fr. Pr.“, pruskega podložnika. Revez je mislil, da bode s tem življenje rešil, da pred smertjo h katoličanstvu pristopi, a tudi ta breznačajnost ga pri fanatikih nij rešila, ubili so ga. Verski fanatiki so bili od nekdanj povsod grdi in krvilačni ljudje.

Prusija zdaj povsod vpeljuje novi okrožni red (Kreisordnung). Vsled tega so delavci v poljskih krajih in tudi drugod zelo vznemirjeni. V Kvednavi pri Kraljevci so se hlapeci in delavci uprli proti novim uradnim načelnikom; morali so vojaki priti, da so mir napravili. Več ko 100 upornikov je bilo zaprtih.

Na vzhodnjem **Pruskem** so se kmetje v več vaseh spuntali ter nijso pustili uvesti novega okrožnega reda. Vojaki so morali z orožjem mir delati. Uporniki so razrušili ječe v Samitten. — Na zapadnem Pruskem

pak so klerikalci ljudstvo v St. Wendel pri Saarbrücken zapeljali, da je ustavljalo zapor necega fajmoštra. Vojaki so prišli in z golo sabljo ljudi v beg zapodili, več je ranjenih, drugi bodo ostro kaznovani.

Nemški škofje v Fuldi so baje sklenili, da bodo iz cerkve izobčevali le tajno, ne javno, da ne pridejo z gosposko in s kazensko postavo v dotiko. Kogar bodo hoteli ekskomunicirati, povedali mu bodo pismo. To je gotovo pametnejše, nego verne ovce nanj ščuvati, kakor bi jezuitje radi.

Papežev vojni minister Merode je 10. julija v Rimu umrl. Mož je bil v Belgiji rojen, vstopil v belgijsko in potem v francosko armado. Ko je Pij papež postal, šel je Merode v Rim, dal se za duhovnika posvetiti in bil po svojem strijci francoskemu poslancu de Corcelles papežu predstavljen, ki ga je pozneje za svojega vojnega ministra imenoval.

Celo v daljni **Perziji** dela duhovenstvo vladi opozicijo. Duhovenstvo vse sile napenja, da bi uničilo reforme Mirza Huseikana, kateri ima zdaj na šaha največji upliv. Šah je tedaj nemirnežem naznanjal, da jih neče zadržavati, če se jim v deželi ne dopada, naj gredo. A agitacije se množe, mesto da bi ponehale; v poslednjem času so se v teheranskih cestah našla psovalna pisma z žuganjem proti življenju šaha, ako ne odpravi Mirza Hussein Kana. Šah je vsled tega dal nekaj nemirnežev zapreti, nekaj pa izgnati iz dežele. Pa klerus se ne uda z lehka in šunta posebne surove mase. Črna internacionala si je povsod enaka.

Gospodarske stvari.

Okuliranje sadnih drevesc.

Bliža se čas, da se lahko dado sadna drevesca požlahniti po nekem načinu cepljenja, kateremu pravimo okuliranje. Vzame se namreč oko (kal) iz kakega žlahnega drevesa ter se vtakne za kožo drevesca, katero se ima požlahniti.

Kako se ima okuliranje goditi?

Vzemi vejico od žlahnega drevesa in izberi na njej najkrepkejša in najzdravejša oka, katera se navadno po sredi vejice nahajajo. Oko se tako-le izlušči:

a) Par črt nad okom se koža povprek prereže tako daleč, da ostane na zadnji strani ena četrtnina kože neprerezana; od tega prereza se na desni in levi strani dve do tri črte proč od oka koža navzdol prereže in sicer tako, da gresta ta dva reza zbočena na prednjo stran pod okom,

kjer se tri do štiri črte pod okom križata. Ta na vse kraje odrezani del kože, v katerega sredini je oko, se zdaj od straneh rahlo in varno z nožičem malo vzdigne, potem se prime mej palcem in kazalcem in odlomi od vejice; ali

b) odreži vejico zadaj za okom napošev in potem tri črte nad okom, kakor pri prvem načinu kožo prereži. Oko se zdaj lahko da odluščiti; ali pa

c) izreži okroglast košček iz vejice tako, da je v sredi tega koščeka oko; potem nagni nad okom kožo od lesa, primi les z nožičem in prstom; s palcem pa rahlo tišči na oko tako, da se les do oka izlomi. Če ostane malo lesa pod okom, ne škoduje.

Naj se pa na ta ali ta način pripravljajo oka, dobra so le tačas, če se jedro oka ne izlomi. Ako se zadaj za okom kaže jamica, izlomljeno je jedro in oko nij za rabo.

Uže predno se oko pripravlja je treba poiskati na divjem drevesci kraj za okuliranje, ki mora biti kolikor mogoče nizek blizu zemlje. Na gladki koži se napravite dve prerezi v podobi latinske črke T ali pa narobe I. Podolgasta prereza je lahko $\frac{3}{4}$ do enega palca dolga, povprekna pa krajša. Koža se varno od stebela zrahla in oko se s pomočjo nožiča v prerezo pod kožo tako vtakne, da se povprekna roba kože dotakneti.

Koža se rahlo pritisne do oka in obveže se z volnato nitjo ali s trakovi tako, da se samo oko vidi, rana pa je pokrita. List, kateri je pod okom, se na pol ali celi odreže, a pecelj ostane. Navadno se na dveh ali treh krajih oko nad okom okulira, ker se ne prime vsako oko in je tako upati, da se saj eno oko prirašča. Okulira naj se v jutro in sicer na vzhodni ali severni strani drevesca; najbolj če je poprej bilo malo dežja. Pravi čas za okuliranje je, kadar se koža lahko lupi.

V 8 ali 14 dneh se uže pozna, ali se je oko prirastlo. Če se pecelj lahko dá od oka odlomiti, priraščeno je, če pa pecelj na pol suh še trdno visi pod okom, pokaženo je oko.

Okulirajo se lahko drevesca od 2. leta naprej, dokler imajo gladko kožo. Okulirana drevesca imajo najmočnejšo in najkrepkejšo rast; le delo je težavno, ker se mora vršiti po leti v najhujši vročini in tudi vejice je težko od daleč dobivati, da se ne posuše.

Po okuliranji se drevesca v miru puste do pozne jeseni. Tačas ali pa zgodaj na spomlad se drevesce odreže štiri palce nad okom, katero se je prirastlo. Koncem maja se potem mlada vejica, katera je iz oka pri-

gnala, priveže k temu stblecu, da se ne odlomi. Meseca julija se deblice starega drevesca tik nad novo mlado vejico odreže in sicer kar se da gladko, tako, da se rana lahko zarašča. Rana se zamaže z drevesnim voskom.

Kedaj se naj okulira? — Najboljši čas je meseca avgusta ter se začne z drevesci, katera so spomladi najprej odgnala, s črešnjami, potem pridejo breskve, marilce, slive, gruške in jabelka. Breskve, marilce in slive se po okuliranju najlože in najhitreje požlahnijo; gruške in jabelka pa se naj le okulirajo, če je prvo požlahnenje spomladi spodletelo.

Vejice za požlahnenje se najbolj shranijo in če treba tudi v daljne kraje pošljejo, če se denejo v prazno, snažno steklenico (boteljo), katera se potem dobro zamaši.

D. R. na Štajerskem.

Letina.

Kolikor se uže zdaj da presoditi, je žitna letina sploh precej dobra. Spomladanski mrazi niso toliko škode napravili, kakor se je bilo bati. Samo rež je na nekaterih krajih tako pozebla, da so jo lastniki za krmo pokosili. Sicer pa jačmen in rež, uže požeta in spravljena, polno in zdravo klasje imata. Tudi pšenica bode skoraj dozorela. Na Ogerskem in Hrvatskem, na Francoskem in Ruskem sploh po celem našem kontinentu se hvalijo, da je izvrstna žitna letina. Krompir je zdrav, koruza zdaj silno naglo raste; kmet se lahko veseli, kjer mu nij toča nado vzela. Od toče pa letos k sreči nij toliko slišati, kakor lani, ko je baš o tem času najplodnejše dolenske kraje do golega potokla. — V vinogradih je precej polno, kjer nij spomladni mraz prvih mladice pokončal. Taki trsi so sicer ozeleli, a druge mladice le malo ali nič grozdja niso rodile. O cvetji je bilo vreme, kakor se nam poroča, na več krajih neugodno in se je grozdje osipalo. No, če ostane, kar je zdaj še videti grozdja, dobimo dovolj vina. Vročina je povsod silna, tedaj za trs koristna. — Črešenj je dosti bilo, gruške so povsod polne, jabelka pa le malokje. Kostanj lepo cvete; orehi so polni, kjer nijso bili od mraza poškodovani. Tedaj lahko uže zdaj rečemo, da je leto 1874 dobro leto — kljubu konfesionalnim postavam in kljubu rotnju klerikalcev.

Razne stvari.

* (Novo društvo) se je ustanovilo v Zagrebu in šteje uže 60 udov. To društvo „Laetitia“ ima pravilo, da njegovi udje pred nikomer klobuka z glave ne snamejo nego samo z naklonom in z besedo „zdravo“ pozdravljajo, a nikakor drugače. Tudi nemški ne sme noben ud govoriti, da se izpravi tujščina.

* (Toča) je meseca junija na Hrvatskem na več krajih veliko škodo napravila. 20. je okolo Požege uničila vinograde, poletne in zimske setve, potem v jastrebarskem koturu in v okolici kamenskoj, kjer škoda do 200.000 gold. znaša. Treščilo je na več mestih. V Koritni je 20. junija udarilo v hišo Lukiča Jarkana, ter mu je ubilo ženo, katera je v sobi kruh mesila in 15letno hčer Marico na nogah teško ranilo.

* (Strela.) Okolo kloštra Admonta je bila 22. junija taka hudoura, kakoršne se stari ljudje ne spominjajo. Strela je dvakrat treščila v klostersko pristavo, letela skozi vse sobe in tri ljudi, pa k sreči ne smrtno zadela. Potem je treščilo v stolp in poslednjič še v železni križ na cerkvi, pa nij posebne škode naredilo.

* (Proti strelji.) Ako nij strelovoda na hiši, naj se človek mej hudouro ne mudi blizu peči ali ognjišča, ker saje elektriko dobro vodijo, tedaj strela nase vlečejo; ravno tako je z rudami in zrcali. Človek naj stoji sredi hiše, če nij nad njim kak kronasti svečnik obešen. Nevarno je tudi, če je dosti ljudi v hiši. Zato med hudouro nij varno biti v gledališčih, pri zborih, v cerkvah itd.

* (Srbska in črnogorska vojska.) Srbska vojska obstoji iz ene brigade pešcev, ene kavalerijske švadrona, 24 baterij in 4 genij kompanij. A ta redna vojska je upravo samo jedro za narodno brambo. V sili postavi Srbija na noge 92.300 mož, 35.700 konj in 192 kanonov, sila, katera je tem izdatnejša, ker so vojaki izvrstno oboroženi in vojaški duh srbskega naroda kake pomanjkljivosti v taktični izreji popolnem poravna. — Črnogora ima redne vojske samo 600 pešcev, 100 jezdecev in 24 kanonov. V vojski pa najmenj 16.000 mož na noge spravi.

* (Študentovke.) Na medicinski akademiji v Petrogradu se če dalje več študentov daje vpisavati. Pri letošnjih skušnjah so vsi profesorji izrekli pohvalo tem ženskim študentom za njihovo veliko marljivost in za

temeljiti napredek v medicinskih vednostih. Na akademiji je 200 študentovk.

* (Češki izseljenci na Rusko.) Kakor poprej v Ameriko, gre zdaj pot čeških izseljencev v Rusijo. Iz hrudimske in časlavske okolice gre nad 600 ljudij na južno Rusko, kjer se bodo pri Simferopoli, Jekaterinoslavu in Kalugi naselili. Naseljenci dobivajo stroške za potovanje od ruskih velikih posestnikov povrne in gredo po železnici čez Brody in Odeso.

* (Kuga) hudo razsaja v Aziji in Afriki. Turčija proti razširjenji te strašne bolezni premalo stori.

Tržna poročila.

— Iz Dunaja 11. julija. Tržne cene so se vstavile, ker lastniki raji ne prodajo, kakor da bi svoje blago v izgubo dali. Tudi še novo žito nij na sejm prišlo, v zalogah pa nij dosti starega. Pšenice se je 20.000 centov prodalo po 6.20 kr. do 6.65 kr. Rež se je že nova privražala, kupčija pa je bila z novo in staro mlačna, cene nespremenjene po 4.20 do 4.60 kr. vagan, z ječmenom nij bilo kupčije, tudi z koruzo ne; cene so stalne, kakor v preteklem tednu. Moke so za 50 kr. cenejšje.

— Iz Pešte 12. julija. Sredi žetve smo in imamo najlepše vreme; žita je dosti, pšenično zrnje pa tako lepo, da se 20 let tacega ne spominjamo. Nova pšenica pride lahko po par tednih na sejm, ker imajo naši veliki posestniki povsod mlatilnice ter nijso navezani na delavce, ki se o tem času še za dragi denar ne dobodo.

Žitna kupčija je tudi ta teden mlačna bila, vendar za zdaj cene ne gredo več nazaj, ker se prav malo žito privržala. Mlinarji radi plačajo za pšenico ceno preteklega tedna. Pšenice se je 50.000 centov spečalo po 5 gld. 70 kr. do 5 gld. 90. kr. Reži se je malo privražalo in po 3 gld. 80 kr. vagan prodával. Za turšico nij bilo kupcev, samo 10.000 centov se je prodalo po 4 gld. do 4 gld. 10 kr. Oves po 2 gld. 80 kr. vagan nij našel kupcev; v trminu se je prodalo po 2 gld. — Moko skušajo mlini po vsaki ceni oddati; najfinejša pšenična je po 14 gld. 30 kr., ordinarna po 8 gld.; otrobi po 3 gld. do 3 gld. 50 kr.

V svinjski masti je bila živahna kupčija ter se je kupovala po 41 do 42 gl.; špeha je malo v zalogah, mestno blago je po 37 do 38 gl., zakajen špeh po 39 do 41

gl., ameriksanski po 34 $\frac{1}{2}$ do 35 $\frac{1}{2}$ gl., loj po 25 $\frac{1}{2}$ do 26 gl. Cuker rafinirani po 28 50 do 29. 50 gl.; venštajn 31 $\frac{1}{2}$ do 34 $\frac{1}{2}$ gl.; vosek slabiji po 81 gl., lepši se le teško dobi po 95 do 100 gl., tesarski lim po 28 do 30 gl. Fežola se je prav malo na sejm pripeljalo ter je bil po 5. 25 kr. do 6 gl.; grah po 7 gl. Konopljeno seme po 4 gl. vagan. Prosenka kaša po 8 gl. 20 kr. cent. Krompirja se je iz dežele dosti privražalo, zato mu je cena močno padla; italijanski najlepši je po 5.50 kr. cent, kmetijski po 3 do 4 gl. V knopru (ježicah) še zmirom nij kupčije, blago imajo večjidel špekulanti v svojih rokah; srbski je po 12 do 12 $\frac{1}{2}$ gl. čeber, prima po 15 $\frac{1}{2}$ gl.

Tržne cene.

V Ljubljani 15. julija 1874.

Pšenica 7 gl. — kr.; — rež 4 gl. 60 kr.; — ječmen 3 gld. 10 kr.; — oves 3 gl. 20 kr.; — ajda 4 gl. 90 kr.; — prosó 5 gl. — kr.; — koruza 4 gl. 80 kr.; — krompir — gl. — kr.; — fižol 7 gl. 20 kr. — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 30 kr.; — toletine funt 24 kr.; — svinjsko meso, funt 36 kr.; — sena cent 1 gld. 20 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 30 kr.; — mehka 4 gl. 50 kr.

Loterijske srečke :

Na Dunaji 11. julija: 90. 70. 14. 86. 31.
V Graecu 11. julija: 68. 23. 63. 46. 35.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankovcih.

Peter Grasselli vinotržstvo na debelo

v (17—3)
Spodnji Šiški poleg Ljubljane,
Čadeževa hiša.

Velika zaloga najbolj priljubljenega, dobrega zdravega

navadnega in finejšega, posebno izbornega bizeljskega in dolenjskega.

(Menj-kakor eno vedro se ne odtoči.)

Pisma naj se blagovoljno adresirajo v Ljubljano, kjer se komur drago tudi na ustna vprašanja ustrezno v hiši št. 263, II. nadstropje (nasproti rotovža).